

Terveisiä pölyttäjäaiheisista kesätapahtumista

Eeva-Liisa Korpela

Kesä on ollut vilkasta pölyttäjätalouksien aikaa. Pölymetsä-hankkeen maastoretkellä pohdittiin pölyttäjien ravintokasveja ja pesäpaikkoja talousmetsissä. ULOS-tapahtumassa opettajat ja kasvattajat tutustuivat pölyttäjiin virtuaalityöpajassa. Salapöly-hankkeen webinaarissa kuultiin kokemuksia ja vinkkejä kasvitautien biologisesta torjunnasta. Pölyttäjien asialla -seminaarissa Tuorlan tilalla puolestaan tutustuttiin muun muassa pölytyspalveluun.

Sara Turunen

Pölymetsä-hankkeen maastoretkellä pohdittiin talousmetsien hoitokäytäntöjä pölyttäjien näkökulmasta. Hakkuuaukeilla maanmuokkauksen voimakkuus, säästetty kasvillisuus ja aukean koko ovat tärkeitä tekijöitä.

Maastoretkellä metsäpölyttäjien jäljillä

Luonnonhoito metsäpölyttäjien tukena- eli Pölymetsä-hankkeen (2021–2022) tavoite on nostaa metsäpölyttäjien vaaliminen osaksi talousmetsien luonnonhoitoa. Tapio Oy:n vetämä kehittämishanke kuuluu METSO-ohjelmaan, joka on metsänomistajille suunnattu ja vapaaehtoisuuteen perustuva Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma.

Pölyttäjistä ei toistaiseksi ole juurikaan puhuttu metsänhoidon käytäntöjen yhteydessä eikä aihepiiriin liittyvää tutkimustakaan ole juuri tehty. Siksi Pölymetsä-hanke järjesti 4.6. maastoretkelyn Hyrian opetusmetsään Hyvinkäälle. Retkelle kutsuttiin joukko pölyttäjäsiantuntijoita keskustelemaan aihepiiristä ja laajentamaan Tapio Oy:ssä työskentelevien Lauri Saariston ja Sara Turusen tietopohjaa.

Retkellä puhuttiin paljon sekä pölyttäjien ravintokasveista että pesäpaikoista. Lahopuun merkitystä korostettiin useaan otteeseen — erityisen tärkeitä ovat reuna-alueiden ja auringkoisten paikkojen kelojuuret. Myös ihmisen tekemät tekopölkkelöt ovat oiva lisä pesäpaikkojen tarjontaan.

Niistä onkin parhailaan käynnissä Luomuksen vetämä toinen METSO-hanke TEKOPÖLY – Tekopölkkelöiden hyödyt pölyttäjille ja monimuotoisuudelle. Paahteiset ja hiekkaiset maankohdat puolestaan ovat merkittäviä maapesijöille. Myös metsänkäsittelyn yhteydessä tapahtuva maanmuokkaus saattaa olla hyödyllistä, joskin aiheesta puuttuu tutkimustietoa.

Kaiken kaikkiaan täysin sulkeutuneessa metsässä esiintyy melko vähän pölyttäjiä. Valoa ja lämpöä rakastavat hyönteiset viihtyvät parhaiten metsäteiden reunamilla, pienillä aukokopaikoilla ja jopa avohakkuualueilla. Tässä mielessä pölyttäjien vaatimukset voivat olla vastakkaisia esimerkiksi vanhojen metsien asukkien kanssa, joista nekin monet ovat suojelun tarpeessa.

Toisaalta mustikka- ja puolukkakankailla on oma tärkeä osansa niin mehiläistarhauksessa kuin monimuotoisuuden vaalimisessa. Pölyttäjille tärkeimpiä metsäkasveja pohdittaessa nousivat esille raita, pihlaja, kanerva, vadelma, mustikka, puolukka, maitohorsma, paatsama, maitikat ja kultapiisku. Puuston osalta toivottiin lehtipuusekoitusten yleistymistä ja kukkia puita maisemaan.

Pölyttäjätöyryyden ympäristökasvattajille

Opettajille ja muille kasvattajille suunnattu ulkona oppimisen suur-tapahtuma ULOS-UT-OUT järjestettiin tänä vuonna lähes kokonaan virtuaalisesti kesäkuun puolivälissä. Erilaisia töyryyden, luentoja, keskusteluja ja muita ohjelmanumeroita oli yhteensä lähes sata ja osallistujia yli 400. Keskusteluissa oli mukana useita tunnettuja nimiä, kuten luontotoimittaja Minna Pyykkö ja ympäristöahdistuksen tutkija Panu Pihkala. Viihdeosastolla ilahdutti etenkin Jukka Takalon orkesterin livestriimattu kajakikonsertti Pielisen rannalta.

Itse pidin tilaisuudessa puolen-tuosta tunnin pituisen töyryyden Pörynä puutarhassa ja lähimetsässä. Töyryyden idea oli lähteä katsomaan omaa lähiympäristöään pölyttäjähöyryyden silmin siellä, missä itse kukin osallistujista sattui olemaan. Olin antanut osallistujille etukäteen tutustuttavaksi erilaisia hyödyllisiä materiaaleja ja nettilinkkejä sekä laatinut pölyttäjähöyryyden tietovisan.

Töyryyden aluksi kerroin lyhyesti SML:stä ja itsestäni sekä kävin läpi tietovisan oikeat vastaukset. Sitten

lähetin töyryyden 21 osallistujaa retkeilemään omaan lähiympäristöönsä ja pyysin heitä laittamaan valokuvia ja kommentteja töyryyden Fiilisvirtaan. Näin kaikki pystyivät osallistumaan virtuaalisesti myös toistensa retkitunnelmiin. Itse vastailin retkien aikana osallistujien kysymyksiin heidän kuvaamistaan höyryydestä, kasveista ja potentiaalisista pölyttäjien pesäpaikoista. Lopuksi vielä kokoonnuimme yhteiseen keskusteluun töyryyden Livetilaan, jossa olimme tapahtuman aloittaneet.

P.S. Etukäteismateriaaleihin sisältyi myös kolme YouTube-videoa, jotka olin kuvannut vantaalaisella kukkaniityllä, metsässä Hyvinkäällä ja omalla parvekkeellani. Kerroin niissä pölyttäjien havainnoinnista ja elinympäristövaatimuksista sekä annoin vinkkejä osallistujien omia retkiä varten. Yllättävän käyttökelpoista materiaalia saa ihan vain selfie-menetelmällä ja kännykkäkameralla kuvaamalla. Kannattaa rohkeasti yrittää! Luonnossa kuvatut videot kuitenkin kertovat enemmän kuin tuhat sanaa.

Virtuaalivierailu omenatarhalle ja mansikkatilalle

Kesäkuun lopussa oli Satoa ja laatua pölytyspalvelulla -hankkeen tilaisuus, jossa käytiin virtuaalivierailulla Lepaan puutarhaoppilaitoksen omenatarhalla ja pohjoissavolaisella luomumansikkatilalla. Mansikalla harmaahome on iso ongelma etenkin kosteina kesinä; kukinta-ajan kelit ratkaisevat. Viljelijän näkökulmasta PrestopMix-aineen lisääminen sujuu hyvin, kun on opetellut toimimaan rauhallisesti mehiläisten kanssa ja menemään pesille oikeaan aikaan eli varhain aamulla.

Sanni Toratti Verderalta sekä Wilhelmiina Kallio Biotus Oy:stä pitivät yrityspuheenvuorot. Toratti muistutti, että PrestopMixin levittämiseen käytettävä Vekotin tulee kiinnittää pesään tiivistä, jotta mehiläiset kulkisivat jauheen yli pesästä lähtiessään ja menetelmä toimisi. Lisäksi hän vinkkasi, että jauhe kannattaa levittää riittävän ohueksi kerrokseksi, muutoin mehiläiset ryhtyvät siivouspuuhiin.

Kallio puolestaan kertoi Vekotin-mallien eroista ja pohti pölytyspalvelun järjestämistä. Uusi Vekotin 3.0 on turvallinen käyttää, sillä jauhealus-ta laitetaan pesään sivulta päin. Mal-

Pekka Väisänen

Pölyttäjien asialla -tilaisuudessa Tuorlassa tarkasteltiin pölyttäjiä miellyttäviä siemenseoksia. Kuvan paikalla kävi kova kuhina, ja liikkeellä oli sekä tarhamehiläisiä että eri kimalaislajeja.

Pekka Väisänen

Tuorlan tilaisuuteen oli yhdistetty myös valtakunnallisen kimalaisseurannan mediaretki, jossa tutkija Janne Heliölä Suomen ympäristökeskuksesta (oikealla) kertoi seurannasta.

li myös kestää hyvin sadetta, ja irrottettavia alustoja on kaksi. Jotkut asiakkaat ovat kokeneet ylimääräisen alustan turhaksi, toisten mielestä se taas on kätevä – esimerkiksi kosteassa säässä kokkaroituneen aineen voi viedä sen avulla kuivumaan.

Wilhelmiina Kallio myös muistutti, että lentoaukkojen tulee aina olla pölytettävään peltoon päin, ja että aineet ja tarvikkeet on hyvä hankkia hyvissä ajoin ennen kukinnan alkua.

Tuorlassa keskustelemassa pölytyspalvelusta

Joukko viljelijöitä, mehiläistarhaajia ja hankeväkeä kokoontui pitkästä aikaa saman katon alle puhumaan pölyttäjistä 5.7. Kaarinan Tuorlaan. Pölyttäjien asialla -tilaisuudessa kuultiin ensin asiantuntijapuheenvuoroja ja lähdettiin sitten Ammattiopisto Livian maille katsomaan pölyttäjästävälisillä siemenseoksilla kylvettyjä kasvustoja sekä tutustumaan Veikko

Mustalahden mehiläispesäin.

Itse pidin avausesitelmän pölyttäjien tilanteesta ja elinympäristövaatimuksista Suomessa. SML:n riveistä äänessä oli myös Nora Mäntysaari, joka kertoi pölytyspalvelun järjestämisestä käytännössä. Konkreettiset laskelmat pölytyksen tuomasta sadonlisästä ja sitä kautta viljelijän tilipussin karttumisesta ovat aina kiinnostavia ja herättävät keskustelua. Lisäksi Lotta Kaila kertoi kasvinuojelualueiden vaikutuksia koskevista tutkimuksista ja Sakari Raiskio pölyttäjästävälisistä viljelymenetelmistä ja kasvilajikevalinnoista.

Päivään oli yhdistetty myös Suomen ympäristökeskuksen vetämän PÖLYHYÖTY-hankkeen ja erityisesti sen osana pyörittävän kimalaisseurannan tiedotusretki, jossa Syken tutkija Janne Heliölä sekä kimalaisseurannan osallistuva Kaiu Tamminen kertoivat seurannasta ja vastailivat median kysymyksiin. Asiasta uutisoi muun muassa Yle.